

Jesper stod då redan på tippen och kikade. Eftersom jag hade lämnat ett så kryptiskt meddelande hade han fastnat för -ja just det- en småsnäppa! Av den rödhalsade syntes intet. Resten av flocken var också borta. Vi åkte snabbt runt till den södra delen av Hötjärn, men flocken hade hunnit sträcka vidare. Medan vi förtvivlat letade efter den rödhalsade kom 16 myrspövar, 52 kustsnäppor och 5 kustpipare överflygande. En klen tröst.

Historik

Som tidigare nämnts ansågs rödhalsad och småsnäppa tidigare tillhöra samma art. Rödhalsad snäppa är påträffad tre gånger tidigare i Sverige: St Ören på Öland 2-3/8 1985, Halmstaås hamn 10-14/7 1986 och på Ångsnäset, Falsterbo 16-22/7 1986. Sveriges första fynd var det tredje i Europa. De två övriga är från Västtyskland i augusti 1968 och från Östtyskland i juli 1979.

Förstafynd: Sibirisk Tundrapipare

Bertil Rahm

Inledning
Under mitten av september 1989 var det ganska dålig fart på vadarsträcket vid Hötjärn, Grängesberg, trots "rätt" väder och vind. Från den 19:e tog det dock ny fart med rätt höga dagsnoteringar av framförallt kärnsnäppa (30 - 110 ex).

Tisdagen den 26:e var en mulen dag. Vinden kom från nordost och det var flera regnskurar. Jag gjorde

Samtliga svenska fynd avser adulta fåglar i sommardräkt. De tre första fynden finns beskrivna i VF nr 1 1990 på sidorna 27 - 34. Fågeln vid Hötjärn blev alltså Sveriges fjärde och rapporten är godkänd efter RK-granskning.

Utbredning

Den rödhalsade snäppan häckar i norra Sibirien, från Tajmyrhalvön och österut. De övervintrar från Sydostasien ner till Australien och Nya Zeeland. De återvänder till häckningsområdena i slutet av maj till början av juni och sträcker söderut från mitten av juli till augusti.

Litteratur

Se efter rapporten om sibirisk tundrapipare.

Bertil Rahm

först ett besök vid 13-tiden. Det gav ett 30-tal kärnsnäppor och en kustpipare. Strax före kl 17 åkte jag upp igen och såg då från obsplatsen på östra sidan, "tippen", att ett nytt gäng på 28 kärnsnäppor landat. Denna flock innehöll betydligt fler svartmagade än den tidigare som sträckt vidare. Dessutom sågs en st strandpipare och två kustpipare. Jag åkte ner till vallen i södra delen av Hötjärn.

Händelseförlopp

När jag spanade av stranden med tubkikaren fick jag syn på en vadare som stod och sov i en grop ute på slammets. Den stod ett 15-tal meter upp från stranden och ca 75 meter från mig. Jag såg i stort sett bara ryggen, som var vänd mot mig. Av erfarenhet visste jag att en vadare av den storleken, på det avståndet, borde vara en kustsnäppa. Jag hade precis insett att det inte var frågan om en kustsnäppa, trots rätt storlek, när fågeln tittade upp. Då syntes det direkt att det var en pipare. Jag förflyttade mig så att jag skulle komma i bättre läge, men fortfarande var avståndet ca 75 meter.

Piparen tog några raska steg upp ur gropen och visade sig då vara påfallande långbent. Den gick ibland och sökte föda på typiskt piparmanér men stod mest stilla i sovställning. Vid ett tillfälle putsade den sig flitigt i flera minuter och sträckte då ut vingarna snett uppåt några gånger. När kustpiparna lät eller när strandpiparen och några kärnsnäppor landade alldeles intill den, reste den upp sig i "brushaneställning". Den blev då mycket högre och stod så långa stunder.

Jag kunde inte komma närmare för bättre observans eftersom slammets inte höll att gå på. Hade jag försökt närma mig den från östra sidan hade jag fått kraftigt motljus. Det gjorde att jag inte kunde stöta fågeln för att bättre se vingundersidorna mm. Istället fick jag snällt vänta

på att fågeln visade sina karaktärer på plats. Efter en timmes obsande, jag hoppades att den skulle lyfta, blev det för mörkt för att se något mera. Från början hade jag perfekt sidljus från väster, men mot slutet av tiden drev tjocka dimmoln in från nordost och slutligen började det duggregna. Jag åkte då och slog larm, men eftersom det blivit så pass mörkt bestände vi träff i gryningen dagen därpå istället.

Eftersöket

I gryningen den 27:e september var vi sju skådare som letade efter tundrapiparen. Eftersom den mest stod i sovställning och inte verkade så flygvillig kvällen innan, trodde vi att den skulle vara kvar. Men tyvärr kunde vi inte hitta den. Fortfarande fanns ca 25 kärnsnäppor, två kustpipare och en st strandpipare kvar (samma som dagen innan?) men tundrapiparen och några kärnsnäppor var borta. Som tröst uppläkte vi dock två adulta smådoppingar och sedan ytterligare två juvenila i Jan Mattsdammen. Häckning?

Lite senare på förmiddagen kom ytterligare skådare på jakt efter tundrapiparen, men den var och förblev borta. De övriga vadarna försvarade också stegvis och mot kvällen var damnen tom på vadare.

Beskrivning

Piparen var alltså stor som en kustsnäppa dvs tydligt mindre än både kust- och ljungpipare. Dräkten var lik ljungpipare (july/vinter) med

Får vi en modern naturvårdslag?

Ake Persson

Nyligen har en för naturvården viktig utredning presenterats för ett stort antal remissinstanser. "Översyn av naturvårdslagen" behandlar naturvårdslagen och dess brister och har utförts av en emmansutredare, livsmedelsverkets generaldirektör Arne Kardell. Bakom behovet av en ny naturvårdslag ligger en massiv kritik från främst den idella rörelsen (inte minst DOF), men även från länsstyrelsernas naturvårdsenheter.

Ornitologerna har haft förhoppningar om att de av oss så välkända problemen inom naturvården äntligen skulle grävas fram i ljuset. Vi har länge protesterat högljutt mot den accelererande utarmningen och krävt krafttag. Föreningens skogskommitté uppvaktade utredningen och lade fram ett stort faktamaterial som grund för sina Litteratur

Brefre B m fl Sällsynta fåglar i Sverige 1990.
Breife B & Alind P Rödhalsad snäppa anträffad i Sverige, VF 1/90
Chandler RJ North Atlantic Shorebirds (The Macmillan Field guide) 1989
Colston P & Burton P The Waders of Britain and Europe, 1988.
Cramp S & Simmons KEL The Birds of the Western Palearctic, vol III 1982.
Hayman P m fl Shorebirds, an identification guide, 1986.
Risberg L Sveriges Fåglar, 1990.

Vidare föreslås en skärpning av samrådsparagrafen i naturvårdslagen. Länsstyrelsen ges möjlighet att förbjuda ett företag eller hänvisa det till en annan plats. Om skyddandet av lokalen går över gränsen för "pågående markanvändning får inte avsevärt försäras" måste ersättning utgå enligt nuvarande bestämmelser. Detta gäller för såväl nya biotopskyddet som för samrådsparagrafen.

Skyddet av våtmarker har uppmärksamats och det är här utredningen har de för naturvården intressantaste delarna. Man föreslår bl a att regeringen får möjlighet att utverka särskilda

sex gånger i Sverige fram tom 1988; Kvismaren september 1971, Foteviken i Skåne september 1980, Triberga på Öland september 1985, Bläsinge på Öland augusti 1986, Ottenby maj 1987 samt Stenåsa på Öland september 1988.

Den amerikanska tundrapiparen häckar i arktiska Kanada och Alaska. Den övervintrar i mellersta Sydamerika. I Sverige har den observerats tre gånger fram till och med 1988.

Sibirisk tundrapipare häckar på den sibiriska tundran, närmast på Jamalhalvön i östra Sibirien, och i nordvästra Alaska. De övervintrar i Östafrika, delar av södra Asien, Australien och på öar i Stilla Havet. De anländer till häckningsområdena i början av juni och sträcker söderut under juli och augusti.

Fram tom 1988 har sibirisk tundrapipare påträffats fem gånger i Sverige. Första fyndet gjordes vid Tåkern 6/7 1893. Övriga fynd är från Falsterbo 25/9 1982, St Ören på Öland 14-16/7 1985, Morups Tånge 19-21/7 1987 och troligen samma individ på Getterön 22-24/7 1987. Dock var det två ex den 22/7.

Fyndet vid Hötjärn, Grängesberg, blev alltså Dalarnas första. Rapporten är granskad och godkänd av Rk.

Bertil Ralm
Björkvägen 8 B
771 41 LIDVIKA
Tel 0240- 113 48, 235 23.

tydligt gulbrun färg på rygg, vinge, huvud och hals. Buken var vit. Den hade mörk ganska liten näbb. Huvudet såg litet ut och ögat stort. Ögonbrynsstrecket var svagt och ljusst. ej vitt. Kroppsbyggnaden var smal och smäck. Inte alls lika trind som kust- eller ljungpipare. Benen var påfallande långa. Vingarna var också långa och hoplagd vinge gick något utanför stjärten. Den hade vitt, knappt synligt, vingband. Vingundersida och armhåla var tydligt grå (jfr med vit buk). Fågeln artbeständes till sibirisk tundrapipare, juvenil eller adult i vinterdräkt.

Förväxlingsrisker
Tidigare ansågs den sibiriska och den amerikanska tundrapiparen tillhöra samma art. Piparen vid Hötjärn hade tydlig gulbrun teckning, ej så ljus panna eller tydligt ögonbrynsstreck och saknade mörkt ögonstreck, vilket utesluter den amerikanska tundrapiparen.

Mot kust-/ljungpipare talar storlek, benlängd, vinglängd samt grå vingundersidor och armhålor.

Historik och utbredning
Amerikansk och sibirisk tundrapipare ansågs alltså tills nyligen vara raser av samma art. Genom att de båda formerna häckar sida vid sida i ett område i Alaska utan att bilda hybrider och genom att de har olika övervintringsområden betraktas de numera som separata arter.

Obestämda tundrapipare har påträffats